

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPELAFDELING)

In die saak tussen:

MICHAEL BRUYN

Appellant

en

DIE STAAT

Respondent

CORAM: RUMPF, HR., DIEMONT, AR. et HOEXTER, Wnd. AR.

VERHOOR: 12.9.1978.

GELEWER: 28.9.1978.

UITSpraak

RUMPF, HR. :

In hierdie saak is appellant in die Provinsiale Afdeling Kaap die Goeie Hoop skuldig bevind aan ontsnapping uit die gevangenis, huisbraak met opset om te steel en diefstal (o.a. van 'n pistool met ammunisie), onwettige besit van 'n pistool en ammunisie, moord en poging tot moord. Ten opsigte van die moord is geen versagende omstandighede bevind nie en gevolglik

is/.....

is appellant ter dood veroordeel. Vonnisoplegging ten opsigte van die ander klagte is uitgestel tot later, indien nodig.

Met verlof van die verhoorregter kom appellant in hoër beroep teen sy skuldigbevinding aan moord en die opgelegde vonnis.

Die getuienis van wat gebeur het in die onderhawige geval word uiteengesit in die uitspraak van die verhoorhof wat begin op bl. 385 van die oorkonde. Baie kortliks het die volgende gebeur. Op 29 Maart 1977 het appellant uit die Victor Verstergevangenis ontsnap. Op 20 Mei 1977 het hy by 'n huis ingebreek en o.a. 'n pistool met ammunisie gesteel. Op 21 Mei was 'n polisieman in uniform, die oorledene, die bestuurder van 'n vangwa en 'n sekere Cowley, 'n polisiereservis, was sy passasier. In die loop van hul diens het hulle twee dronk mans opgetel en in die vangwa gesit en daarna het hulle 'n klag ontvang en is hulle na twee lêë skakelhuisies êrens in Wynberg. Elkeen het na 'n voordeur gegaan wat hulle nie kon oopkry nie.

Hulle is toe na die agterdeure. Cowley het 'n kleurlingman by 'n heining gesien en hom gesê dat hy moet uitkom. Die man het

weggehardloop/....

weggehardloop en Cowley het oorledene gewaarsku en beide het die man agtervolg. Oorledene was voor Cowley. Toe Cowley oorledene ingehaal het, het oorledene 'n kleurlingman vasgehou. Dié man wou wegkom en later het Cowley hom met 'n knuppel geslaan. Oorledene het die man in die vangwa gesit. Wat oorledene nie geweet het nie is dat dié man, wat appellant was, 'n gelaaide pistool in sy besit gehad het. Nadat appellant in die vangwa gesit is, is ook 'n sekere Nandoo in die omgewing deur oorledene en 'n ander polisieman gevang en in die vangwa gesit. Cowley wat verder ondersoek gaan instel het, het later skote gehoor en teruggekeer en net twee mans in die vangwa gesien, terwyl oorledene nie ver daarvandaan nie met 'n wond in die bors op die grond gelê het. Nandoo het die appellant geken en beskryf hoe oorledene aan sy dood gekom het. In 'n stadium het oorledene van buite met appellant in die vangwa gepraat en gevra waar die dagga was. Hy kon dit doen omdat die sykante van die vangwa uit draad bestaan het.

Appellant het gesê dat ene Langetjie die dagga gehad het.

Langetjie kon nie gevind word nie en oorledene het weer aan

appellant/.....

appellant gevra waar die dagga is. Toe hy weer die antwoord kry dat dit by Langetjie is, het oorledene te kenne gegee dat hy appellant wou deursoek en appellant het in die middel van die vangwa naby die deur agter die vangwa op sy hurke gaan sit, met sy pistool gerig in die rigting van die deur. Toe oorledene die deur agter die vangwa oopmaak, het hy effens terug getree. Op daardie moment het appellant hom in die bors geskiet, in die hart, en onmiddellik uit die vangwa gespring en weggehardloop. Nandoo het later ook weggehardloop toe hy sien dat oorledene op 'n afstand van die vangwa op die grond bly lê het.

Op 23 Mei 1977 het sekere lede van die polisiemag, toe dit nog donker was, na 'n huis in Grassy Park gegaan. Een van die polisiebeamptes, Van Rensburg, het agter die huis gegaan terwyl van die ander lede voor geklop het. Van Rensburg het gehoor iemand skreeu „keer hom" en hy het ook skote gehoor. Appellant het klaarblyklik uit die huis ontsnap en is agtervolg o.a. deur Van Rensburg. Van Rensburg het gesien hoe appellant tussen geparkeerde motors verdwyn het. Van Rensburg het

ondersoek/....

ondersoek gaan instel en iets gehoor by een van die motors.

Hy het gesien dat 'n skoot op hom gevuur word en hy het die koeël gehoor fluit. Hy het twee skote terug gevuur. Die persoon wat op hom geskiet het, het verdwyn en daarna het Van Rensburg en 'n ander lid van die polisie appellant onder 'n motor sien lê. Hy was gewond en het 'n pistool in sy regterhand gehad. Hulle het hom van onder die motor getrek en gesien dat daar nog los patrone op die grond gelê het asook 'n plastiese sakkie en 'n ekstra magasyn met patrone. Dit het geblyk dat hy in sy mond en nek gewond was.

Ek haal net kortliks aan wat appellant se verweer was. In sy getuienis het appellant verduidelik dat hy onder invloed van 'n sekere Dickson aan dagga en mandrax verslaaf geraak het, dat hy later huisbraak gepleeg het, in die gevangenis beland het en daaruit ontsnap het. Hy het weer onder invloed van Dickson gekom, eers mandrax verkoop en toe self weer dagga en mandrax gebruik. Daarna het hy weer huisbraak gepleeg en 'n pistool met patrone gesteel. Later wou hy die pistool verkoop en op 'n dag het

hy/.....

hy besluit om die pistool met hom saam te neem om dit te verkoop. Hy het 'n vriend, Langenhoven, ontmoet wat uit Tokai weggeloop het en hulle het saam rum gedrink. Daarna het hulle met ander mense mandrax gebruik en dagga gerook. Daarna is hulle op pad na 'n sekere huis om nog meer dagga en mandrax te rook. Daar was ander mense in die huis ('n leë huis) en later het die polisie gekom. Al die mense het probeer vlug. Hyself het na die hekkie gestap en toe na 'n winkel gehardloop. Daar het hy gewag, en toe het 'n polisieman op hom afgekom met 'n pistool. Hy is toe met die pistool op die kop geslaan en in die vangwa gesit. Appellant erken dat hy die noodlottige skoot op oorledene gevuur het, maar volgens hom, wou hy die slot van die deur oopskiet om weg te kom en het hy nie bedoel om die oorledene te skiet nie. Hy het weggehardloop na sy vriend Dickson en aan hom vertel dat hy in 'n geveg betrokke was.

Reeds in sy hoofgetuienis het die appellant die
onwerklikheid van sy beweerde feite laat blyk. Hy beweer, anders as wat Nandoo beskryf het, dat hy in die vangwa op sy maag gelê het en dan gee hy o.a. die volgende antwoorde:

„You/....

"You thought you would shoot open the door now.
So please go on and tell the Court what happened?
---Well there I lay with the gun in my two hands.

Yes? --- Well I lifted my hands up to fire the
shot.

You raised your hands to fire the shot? ---
As I pulled the trigger.....

Now just a moment, when you raised your hands,
did your hands get higher than your head? You
are lying flat now, did your hand get higher
than your head or was it lower or just raised
slightly or what did you do? Did you raise it
a lot or a little? --- I can't say if I raised
it over my head but I know I lifted my hands up.

You lifted your hands and you fired the gun, is
that right? --- Yes.

And then what happened? --- As the shot went
off I saw the door going open of the van.

Now did the door open just when you were about
to shoot or before you shot or after you shot?
--- Well I don't know."

Die aand van 22 Mei het appellant gaan slaap
by 'n vriend met die naam van David. Die volgende oggend vroeg
het hy lawaai gehoor en besluit om deur die venster te spring.
Mense was om die huis en het op hom geskiet maar hy het wegge-
hardloop en onder 'n motor weggekruip. Polisie het hom gesoek
en wou weer wegry. Appellant sê hy het sy kop uitgesteek om te

kyk/....

kyk waar die mense is. Op daardie oomblik het Van Rensburg hom in die wang en in die nek geskiet. Die pistool en ammunisie was volgens hom nog in sy klere.

Die verhoorhof het bevind dat appellant skuldig aan moord is vir sover dit die klag teen oorledene betref.

Namens appellant is aangevoer dat appellant hoogstens aan strafbare manslag skuldig was en dat die verhoorhof dus gefouteer het. 'n Bestudering van appellant se getuienis toon aan dat die appellant, soos die verhoorhof ook bevind het, 'n besonder ongeloofwaardige getuie was, tot so 'n mate selfs dat die verhoorhof genoop was om te sê:

"From what I have said, we unanimously reject everything the accused says, or rather, we unanimously reject the accused's evidence wherever it is different from that of State witnesses."

Uit die getuienis as 'n geheel blyk dit duidelik ~~dat appellant hom voorberei het om die polisieman, wat die deur~~ van die vangwa sou oopmaak, te skiet. Eers toe die deur behoorlik oop was, het appellant die oorledene in die hart geskiet,

Dit/.....

Dit is duidelik dat hy teen elke prys wou ontsnap en dat hy nie die minste omgee het of oorledene sou sterf of nie. Die verhoorhof het na my mening nie gefouteer deur appellant skuldig te bevind aan moord nie.

Daar is verder aangevoer dat die hof moes bevind het dat daar versagtende omstandighede was. Die appellant was 20 jaar en 7 maande oud toe hy die moord gepleeg het. Hy het die skool verlaat in standerd vier. Daar is betoog dat appellant onvolwasse was en dat hy onder invloed van dagga en mandrax was. Daar was ook 'n gespanne atmosfeer, so is betoog, en appellant is hardhandig deur oorledene behandel. Aan die hand is gedoen dat die appellant nie uit inherente boosheid gehandel het nie.

Die verhoorhof het na my mening al die moontlike faktore wat miskien aanleiding sou kon gee tot 'n bevinding dat daar versagtende omstandighede is, behoorlik oorweeg. Die getuie-
~~nis toon aan dat appellant, nie meer 'n tienderjarige nie, stewig~~
op pad was om 'n misdadiger te word en dat hoewel hy miskien dagga en mandrax kon gebruik het, hy volkome rasioneel te werk

gegaan/.....

gegaan het en fisies die vermoë gehad het om vinnig te spring
en weg te hardloop. Geen mistasting is deur die verhoorhof
begaan nie en, om in 'n geval soos die onderhawige te bevind
dat daar geen versagtende omstandighede was nie, is geen fout
nie.

Na my mening was die verhoorhof korrek in sy
bevinding en moet die appèl afgewys word.

HOOFREGTER.

DIEMONT, AR.	}	Stem saam.
HOEXTER, Wnd. AR.		